

Medieplan
Värnamo Bibliotek
2005

Innehållsförteckning

	Sida	
Inledning	3	
Omvärldsbeskrivning	4	
Huvudbibliotekets medieplan	6	
Avdelning		
A	Bok- och biblioteksväsen	7
B	Allmänt och blandat	8
C	Religion	9
D	Filosofi och psykologi	10
E	Uppfostran och undervisning	11
F	Språkvetenskap	12
G	Litteraturvetenskap	13
H	Skönlitteratur på svenska	14
H	Skönlitteratur på skolspråk	15
H	Skönlitteratur på invandrarspråk	16
I	Konst musik teater och film	17
J	Arkeologi	18
K	Historia	19
L	Genealogi	20
M	Etnologi och folklivsskildring	21
N	Geografi	22
O	Samhälls- och rättsvetenskap	23
P	Teknik	24
Q	Ekonomi och näringsväsen	25
R	Idrott lek och spel	26
S	Militärväsen	27
T	Matematik	28
U	Naturvetenskap	29
V	Medicin	30
X	Musikalier	31
Y	Musikinspelningar m.m.	32
Barnavdelningen på stadsbiblioteket	33	
Bokbussen	34	
Bor	35	
Bredaryd	36	
Forsheda	37	
Rydaholm	38	
Vråen	39	
De små filialbiblioteken: Hånger Kärda Tännö	40	
Kvalitets- och urvalskriterier	41	
Inköp – fjärrlån	42	
Principer för inköpskällor	43	
Riktlinjer för placering av böcker i magasin – öppet magasin	44	
Gallring av bokbeståndet	45	
Grundläggande principer för ämnesansvar	45	
Medieplan för elektroniska medel	46	

Inledning

Medieplanen ska vara ett hjälpmedel i arbetet med att hålla ett bra, relevant och aktuellt mediebestånd på biblioteket.

Medieplanen upprättades första gången 2002, revideras 2005, och ska sedan revideras kontinuerligt vart 5:e år.

Medieplanen ska, förutom en omvärldsbeskrivning, innehålla en beskrivning av dagsläget när det gäller media, d.v.s. hur många böcker och andra media det finns, hur många köps in under ett år, hur många gallras ut, hur många lånas ut samt hur beståndet används (hur många gånger en bok lånas ut under ett år).

Det ska också finnas en redogörelse för de mål som finns för mediebeståndet i framtiden samt hur man ska nå dit.

Värnamo biblioteksorganisation består av ett huvudbibliotek (HB), en stadsdelsfilial (Vråen), fyra större filialer (Bredaryd, Bor, Forsheda och Rydaholm), tre små filialer (Hånger, Kärda och Tännö) samt en bokbuss.

För huvudbiblioteket gäller att alla bibliotekarier har fått ämnesansvar, vilket innebär att man ansvarar för mediebeståndet inom ett eller flera ämnen. Planen redovisar därför varje ämnesavdelning för sig.

Alla enheter utom de tre små filialerna gör sin egen medieplan med en mindre omvärldsbeskrivning.

Sist i planen finns dessutom några grundläggande dokument framtagna inom kulturförvaltningen.

Andra dokument som kan vara relevanta i sammanhanget kan hämtas från annat håll:

- * Värnamo kommuns kulturpolitiska målsättning
- * Medieförsörjningsplan för biblioteken i Jönköpings län
- * Medieförsörjningsplan beträffande invandrarlitteratur i Jönköpings län
- * Regional målsättning för talboksförsörjningen i Jönköpings län

Omvärldsbeskrivning

Värnamo kommun ligger i Jönköpings län, och är ca 1380 km² stort.

Allmänt kan sägas att Värnamo är en expansiv kommun; den växer, framförallt genom inflyttning. Andelen tillverkningsindustri är större än i Riket, och hela regionen är ju känd för sina många småföretag. Utbildningsnivån är lägre än i Riket, men det skall beaktas att många studerar på distans och att många som studerar och är skrivna på annat håll ändå anlitar Värnamo bibliotek, vilket påverkar behovet av media.

Antal utlån på biblioteken i kommunen totalt under 2004 var 301276, vilket ger 9,3 utlån per invånare.

Befolkning

Tätorter	2004
Värnamo	18 196
Bredaryd	1404
Forsheda	1468
Bor	1308
Rydaholm	1565
Horda	381
Hånger	371
Kärda	330
Lanna	349
Tännö	197
Åminne	190
Landsbygd	6705
Totalt	32464

Invandrare

Värnamo kommun kännetecknas av mångfald. Bland invånarna finns 50 olika nationaliteter och cirka 18 % av kommunens befolkning har utländsk härkomst.

De största invandrargrupperna i Värnamo kommun kommer från forna Jugoslavien, Finland, Danmark, Tyskland, Vietnam, Norge och Chile.

Begreppet invandrare inkluderar både de som är födda utomlands och de som har utländskt medborgarskap

Utbildningsnivå

Procentuell fördelning 31 dec 2002

Utbildningsnivå	Värnamo kommun			Riket		
	män	kvinnor	totalt	män	kvinnor	totalt
Förgymnasial utbildning	28	21	25	20	16	18
Gymnasial utbildning	51	53	52	50	48	49
Eftergymnasial utbildning	20	25	23	29	34	31
Uppgift saknas	1	1	1	1	1	1

Avser 20-64 år

Förvärvsarbetande efter näringsgren

2001

Näringsgren	Antal	Procent
Jordbruk, skogsbruk och fiske	295	2
Tillverkning och utvinning	5958	37
Energi, vatten och avfall	90	1
Byggverksamhet	730	4
Handel och kommunikationer	2891	17
Finansiell verksamhet och företagartjänster	1105	6
Utbildning och forskning	913	5
Vård och omsorg	3367	20
Personliga och kulturella tjänster	642	4
Offentlig förvaltning	363	2
Ej specificerad verksamhet	348	2
Totalt	16603	100

Institutioner för vård och omsorg

Äldre- och handikappomsorg

Gruppboendestäder, omsorg antal lgh	115
Dagcenterverksamhet, antal platser	120
Serviceboendestäder, antal	147
Särskilda boendestäder, äldreoms. antal lgh	474

Barnomsorg

Antal barn

Förskola	1464
Familjedaghem	76
Skolfritids/fritidshem	1223
Enskild barnomsorg	212

Undervisning Grundskola

Antal elever

Förskoleklass	399
Årskurs 1-3	1222
Årskurs 4-5	947
Årskurs 6-9	1951
Totalt årskurs 1-9	4120

Undervisning Gymnasieskola

Antal elever

Finnvedens gymnasium	1281
Särskola inkl särsvux	89
Vuxenutbildning inkl KLIV	421
Kulturskolan	1409

Huvudbibliotekets (HB) medieplan

Av kommunens 32 464 invånare bor 18196 i Värnamo tätort.

Lägger man till dem som bor på landsbygden kring staden (och undantar de områden som betjänas av filialer eller bokbuss) får man som underlag för HB och Vrånbiblioteket ca 20000 invånare.

Allmänt vet vi att det på Vråen bor många barnfamiljer (därav många invandrarfamiljer), men också rätt många pensionärer. Många använder båda biblioteken.

Viktiga för planeringen är de institutioner som finns i området och som biblioteket samarbetar med/ger service till: förskolor och fritidshem, skolor, fritidsgårdar, äldreboende osv.

I Värnamo stad finns fyra rektorsområden: Apladals-, Enehags-, Gröndals- och Mossleområdet. Det finns sammanlagt 34 förskolor och fritidshem, av vilka 7 anlitar Vrånbiblioteket och övriga stadsbiblioteket.

Det finns två grundskolor åk 6-9 med egen bibliotekarie och fyra grundskolor 1-5 med lärarbibliotekarier. Grundskolorna får service från Skolbibliotekscentralen, men anlitar också folkbiblioteken mycket. Särskolan finns integrerad på flera av skolenheterna.

Finnvedens Utbildningscentrum består av Finnvedens Gymnasium (med integrerad särskola), Kommunal vuxenutbildning och Högskolan på hemmaplan. Naturbruksgymnasiet drivs av landstinget och är integrerat med Stora Segerstadskolan i Reftele. Gymnasieskolorna har egna bibliotek med hel- eller deltidsbibliotekarier, men utbildningarna påverkar också i hög grad folkbibliotekets verksamhet, särskilt stadsbibliotekets. Ett lärcentrum finns på stadsbiblioteket.

Kulturskolan erbjuder frivillig undervisning i musik, dans, drama och bild.

Värnamo Folkhögskola drivs av landstinget och erbjuder bl.a. fritidsledarutbildning och textilakademi.

Socialförvaltningen har delat in äldre- och handikappomsorgen i Värnamo stad i sex områden. I varje område finns både vårdboende/servicehus och hemtjänst.

Omvärldsbeskrivningen visar att befolkningen i Värnamo har en något lägre utbildningsnivå än i Riket, men också att det finns många skolor och andra former av utbildning för "livslångt lärande". I en expansiv kommun som Värnamo är det viktigt att biblioteket stödjer alla former för kompetensutveckling. Fack- och skönlitteratur (och andra medier), huvudsakligen på svenska, skall anskaffas i enlighet med de principdokument som finns, men tillräckligt med utrymme skall lämnas för inköp efter förfrågan från låntagarna.

Stadsbiblioteket (huvudbiblioteket) skall fungera som lokalt bibliotek för alla som väljer att besöka det, men också som centrum för hela kommunens biblioteksverksamhet och för samarbetet med andra förvaltningar och med omvärlden i övrigt.

Till poolen köps böcker, ljudböcker och musik (cd) som skall användas för utlån till förskolegrupper, skolklasser, institutioner för äldre, arbetsplatser och för att supplera de mindre filialernas bokbestånd. Varje ämnesansvarig skall också bevaka poolens behov. De medier som f.n. köps in av stadsbiblioteket är böcker, tidskrifter, talböcker, kassett- och cd-böcker, musik på cd eller kassett, "multimedia" (bok-och-band, språkkurser m.m.), video och dvd (instruktionsvideo, musikvideo, spel- och barnfilmer) samt elektroniska medier, för vilka det finns ett särskilt principdokument. Årligen görs en fördelning av medieanslaget i grova drag, men med den hastiga utveckling som äger rum på medieområdet är det inte praktiskt att låsa fördelningen riktigt fast.

Avdelning A Bok- & biblioteksväsen

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	100	12
Förvärv	15	0
Utrangering	32	0
Utlån	202	13
Utlån/volym	2,0	1,1
Andel av totalt bestånd	0,3 %	0,1 %
Andel av totalt utlån	0,3 %	0,001 %

Referens: Filmografi, Författarlexikon Kitab mfl.

Länkar på hemsidan: Svenskt Bibliografiskt lexikon

Tidskrifter: Barn & Kultur, Biblis, Ikoner, Svensk Bokhandel

Kommentar:

De flesta utlån har varit på avd Aef, som bl a innehåller böcker om att skriva uppsatser, rapporter mm. Detta kanske beror på att vi numera har fler studerande på hemmaplan. Även de övriga böckerna har varit i cirkulation då och då.

Beståndet i magasinet är litet och av äldre datum, men även där har de flesta varit i cirkulation ett antal gånger.

Avdelning B Allmänt & blandat

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	395	34
Förvärv	31	2
Utrangering	48	2
Utlån	370	43
Utlån/volym	0,9	1,3
Andel av totalt bestånd	1,1 %	0,3 %
Andel av totalt utlån	0,5 %	0,1 %

Referens: Här finns gott om olika typer av lexika

Magasin: För mycket! Det är en avdelning som är svårgallrad.

Kommentar:

Avdelning C Religion

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	658	96
Förvärv	44	3
Utrangering	137	7
Utlån	924	88
Utlån/volym	1,4	0,9
Andel av totalt bestånd	1,8 %	0,8 %
Andel av totalt utlån	1,2 %	0,2 %

Referens: Bibelutgåvor, handböcker, uppslagsböcker.

Länkar på hemsidan: Indiko (gamla kyrkoböcker).

Tidskrifter: 7 på Vuxen, 0 på Barn & ungdom.

Magasin: Stort bestånd i magasin, mer kan gallras.

Kommentar:

Det finns ett ganska stort bestånd och mycket referensmaterial.

Cirkulationstalet är jämförelsevis lågt både på vuxenavdelningen och barnavdelningen och ligger på samma nivå som tidigare år.

Underavdelning Cm vuxen visar hög utlåningsstatistik, vilket sannolikt beror på att skoleleverna lånar litteratur till temastudier om olika religioner. För att möta efterfrågan på denna typen av litteratur bör avdelningen vara uppdaterad, ha ett bra urval och helst 2 ex av vissa titlar.

Underavdelning Ci bör gallras hårdare.

Avdelning D   Filosofi & psykologi

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	928	38
Förvärv	102	7
Utrangering	102	0
Utlån	2325	58
Utlån/volym	2,5	1,5
Andel av totalt bestånd	2,6 %	0,3 %
Andel av totalt utlån	3,1%	0,1 %

Referens: Psykologi- och filosoflexikon

Tidskrifter: Det finns inga tidskrifter på avdelning D

Magasin: Det finns inte så många böcker i magasin

Kommentar:

Utlåningen är relativt hög på vissa underavdelningar. Glädjande nog är intresset för böcker om filosofi ganska stort.

Böcker om livsstil, ofta av amerikanskt ursprung, är fortfarande rätt efterfrågade.

Vad gäller avdelning D så ökar utlåningen något medan cirkulationstalet är oförändrat.

Beståndet har ökat och riskerar snart att spränga hyllorna, trots att det gallrats mer än förra året. Det är väldigt trångt i hyllorna och något borde snart göras.

Avdelning E Uppfostran & undervisning

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	415	8
Förvärv	49	1
Utrangering	164	1
Utlån	984	4
Utlån/volym	2,4	0,5
Andel av totalt bestånd	1,2 %	0,1%
Andel av totalt utlån	1,3%	0,0003 %

Referens: Ett fåtal, främst termlexikon och information om utlandsstudier

Länkar på hemsidan: Skolverket, Högskolan i Jönköping m.fl.

CD-ROM för hemlån: 5 (pedagogiska spel på teckenspråk för barn)

Tidskrifter: 1 på Vuxen, 0 på Barn & ungdom.

Magasin: I behov av översyn.

Kommentar:

På barnavdelningen finns ett mycket litet bestånd och det är därför svårt att dra några slutsatser kring detta.

På grund av den ökade efterfrågan på studentlitteratur krävs ett mycket aktuellt bestånd, ofta inköp vid efterfrågan snarare än via listan. Många studenter och HPH:s nystartade lärarutbildning gör att trycket på kurslitteratur är väldigt högt.

Ea är den underavdelning som har störst bestånd, men är också den avdelning som har högst cirkulationstal.

Avdelningen står för en något högre andel av utlåningen än av beståndet (1,2% jämfört med 1,3%).

Avdelning F Språkvetenskap

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	862	30
Förvärv	41	3
Utrangering	46	2
Utlån	1512	67
Utlån/volym	1,8	2,2
Andel av totalt bestånd	2,4 %	0,2 %
Andel av totalt utlån	2,0 %	0,2 %

Referens: ordböcker, språklexikon

CD-rom i tornet: Nordstedts engelska ordbok

Magasinet: de språkvetenskapliga böckerna upptar ett och ett halvt hyllplan. Det finns en del stora, gamla verk (ordböcker).

Kommentar:

Avdelningens bestånd ska hållas uppdaterat när det gäller den vetenskapliga litteraturen. Böckerna ska vara tilltalande och språkkurserna inte vara för gamla och slitna. På lång sikt skulle språkkurserna kunna förnyas. Idag finns kurser på kassett, videoband och CD-rom. Framöver bör de språkkurser som köps in vara på CD eller CD-rom.

När det gäller invandraspråken är det viktigt att hålla sig uppdaterad med vilka språk som talas i kommunen så att man kan tillhandahålla medier på dessa språk. De största språken prioriteras.

När det gäller språklexikon finns det önskemål om lexikon som inte bara går från svenska till ett annat språk, utan även från det andra språket till svenska.

Avdelning G Litteraturvetenskap

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	1179	20
Förvärv	74	2
Utrangering	66	2
Utlån	800	26
Utlån/volym	0,7	1,3
Andel av totalt bestånd	3,3 %	0,2 %
Andel av totalt utlån	1,1 %	0,1 %

Referens: Litteraturhistoria, såväl svensk som utländsk. Översiktsverk, författarpresentationer.

Databaser: Artikelsök, Mediearkivet, Presstext, Alex Online, Contemporary Authors, Contemporary Literary Criticism Selcct, EBSCO Master File Elite

Länkar på hemsidan: Svensk litteraturvetenskaplig bibliografi, Sveriges Författarförbund, Svensk bokhandel, Webbtidning, Seriefrämjandet, Internationella biblioteket

Tidskrifter: 5 på vuxen

Magasinering och gallring: Avdelningarna behöver gallras om än med en viss försiktighet. Litteratur om författare av bestående värde bör finnas i beståndet.

Kommentar:

Avdelning G är en av de avdelningar som har lågt cirkulationstal 0,7 utlån/volym. Ofta efterfrågas kort och översiktlig information om en specifik författare eller recensioner av ett verk. Uppgifterna hämtas ur referensverk eller från nätet vilket inte ger utlåningsstatistik. Av författarbiografier lånas mest sådana om kända författare, antingen författare till klassiker eller nutida omtalade författare. Verk om Shakespeare, Strindberg, Sven Delblanc, Nils Ferlin, Astrid Lindgren, Tove Jansson, Selma Lagerlöf, Edith Södergran, Pär Lagerkvist och J.R.R. Tolkien lånas ut. Däremot finns inget eller ringa intresse av Erik Beckman, Hjalmar Bergman, Zacharias Topelius, Voltaire och Goethe.

Vi bör köpa in litteratur om nutida och samtida författare och litterära strömningar, och litteratur om populära genrer. En del av nyförvärven kan hänföras till Kulturrådets litteraturstödda titlar vilket har medfört en ökning av beståndet. Tyvärr har andelen lån på avdelning G inte ökat. Ökad gallring bör eftersträvas. Nätresurser bör användas för att få tillgång till information om ”nya” författare. Om möjligt ska biblioteket tillhandahålla information om litteraturen i de språkområden som finns representerade i kommunen.

Avdelning H Skönlitteratur på svenska

Hc/Hce Hc/Hce.02 Hc/Hce.03 Hc/Hce.07 Hci

Hcf Hcf.02 Hcf.03 Hcg Hcg.02 Hcg.03 uHc uHc.02 uHc.03 uHce uHce.02 uHce.03 uHci

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	12931	9512
Förvärv	1038	790
Utrangering	1239	1371
Utlån	28521	33647
Utlån/volym	2,2	3,5
Andel av totalt bestånd	36,0 %	75,8 %
Andel av totalt utlån	37,5 %	76,4 %

Referens: Diktantologier och ordspråksböcker

Länkar på hemsidan/elektroniska resurser: Projekt Runeberg, Projekt Gutenberg och databasen Lyrics

Tidskrifter: 1

Magasin: Titlar av bestående värde liksom författare med anknytning till Värnamotrakten magasineras. Behöver ses över.

Kommentar:

Prosa lånas ut överlägset mest. Utlåningen av skönlitteratur, prosa, ökar. Trots rejäl gallring har beståndet ökat. Detta får till följd att cirkulationstalet inte ökar. Vissa titlar lånas dock inte ut, många klassiker har inte varit aktiva på tre år. Marknadsföring och skyltning behövs för att öka utlånet av lyrik, dramatik och serier. Likaså behövs udda författarskap lyftas fram i t ex bokprat. Regelbunden och kraftig gallring behövs. Ljudböckerna har ett cirkulationstal på 7,3 och spelfilmer på VHS/DVD ligger på 18,7 utlån/volym.

Bokinköpen sker genom löpande bevakning av sambindningslistan och andra källor exempelvis Svensk bokhandel och dagspressen, det är därför svårt att peka på vad i beståndet som skulle behöva förstärkas. Ett brett bokbestånd eftersträvas; klassiska författare liksom debutanter. Populära titlar, fantasy och deckare köps löpande till pool för att finnas som förstärkning av det övriga beståndet. Ett urval ljudböcker bör köpas både på CD och kassett. Från våren 2005 kommer vi att erbjuda Elibs stora abonnemang av e-böcker.

Beståndet av barn- och ungdomsböcker har ökat trots kraftig gallring. Till detta bidrar övertagandet av Skolbibliotekscentralen. Cirkulationstalet ligger kvar på samma nivå trots att utlånen ökat.

Avdelning H Skönlitteratur på skolspråk

Hda, Hdb, He, Hf, Hj
uHd uHe uHf uHj

2004	Hda	Hdb	uHd	He	uHe	Hf	uHf	Hj	uHj
Bestånd	71	15	15	537	112	111	13	84	7
Förvärv	3	0	0	44	7	2	0	4	0
Utrangering	3	2	0	82	4	19	0	3	0
Utlån	18	5	1	937	147	57	7	26	1
Utlån/volym	0,3	0,3	0,1	1,7	1,3	0,5	0,5	0,3	0,1

Referens: förekommer ej

Länkar på hemsidan: Project Gutenberg – utländsk litteratur i fulltext

Tidskrifter och tidningar: finns på dessa språk, men ingen är klassificerad på H.

Magasin: Lite för mycket. Klassiker bör dock sparas, om de är i hyggligt skick. Måttlig rensning har gjorts.

Kommentar:

Egentligen är det bara He och uHe som når en sådan volym att det känns meningsfullt. På de övriga språken är det viktigt att köpa få, men riktigt användbara böcker, och i övrigt supplera med vandringsbibliotek från länsbiblioteket. Gallring har genomförts och både lån och cirkulationstal ökar på engelskspråkig litteratur.

Avdelning H Skönlitteratur på invandrarspråk

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	1720	361
Förvärv	77	3
Utrangering	287	28
Utlån	1096	77
Utlån/volym	1,6	0,2

Kommentar:

När det gäller utlåningsstatistiken är skillnaderna små jämfört med den senaste medieplanen. Undantaget är Hve (vietnamesiska) vars utlån/volym minskat till 1,9. Beståndets storlek är nästintill oförändrat på denna underavdelning. Vi lånar in vandringsbibliotek från Jönköping på vietnamesiska, vilket är bättre än att öka vårt eget bestånd eftersom det är en begränsad grupp som lånar dessa böcker. De största avdelningarna är Hmf (bosniska, serbiska, kroatiska) och Hub (finska). Antalet faktiska utlån har ökat för båda dessa avdelningar, medan antalet utlån per volym är oförändrat (för Hub), eller har minskat något (för Hmf). Man kan därför gallra en del här. Vissa språk lånas inte, men ska kanske ändå finnas på hyllan. Statistiken blir förstås lidande av detta.

När det gäller barnböckerna påpekades i föregående medieplan att man skulle kunna försöka få dessa böcker mer i omlopp genom att låna ut mer till förskolor och skolbibliotek. Detta gäller i högsta grad fortfarande. Bilderböckerna på invandrarspråken skulle kunna placeras på bilderboksavdelningen. Då skulle böckerna vara lättare att hitta och utlåningen kanske öka.

Avdelning I   Konst musik teater film

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	1537	98
Förvärv	84	8
Utrangering	154	3
Utlån	1390	144
Utlån/volym	0,9	1,5
Andel av totalt bestånd	4,3 %	0,8 %
Andel av totalt utlån	1,8 %	0,3 %

Referens: Konst-, musik-, teater- och filmlexika, konsthistoria

Länkar på hemsidan: Lupusart, Smålands Konstnärsförbund, SMOT, Nationalmuseum m.m.

Tidskrifter: 13 på Vuxen, 3 på Barn & ungdom.

Magasin: För mycket – men det *blir* många volymer på Ibz, Ijz, Ikz etc.

Kommentar:

Böcker om de mest omtalade nutida konstnärerna lånas inte så mycket som klassikerna, men det finns dock en viss efterfrågan på dem, som också leder till en del fjärrlån.

Cirkulationstalet på konstnärsbiografier är mycket lågt, 0,5. Det är till den underavdelningen vi förvärvat flest böcker 2004.

För närvarande är efterfrågan störst på handböcker i egen konstnärlig verksamhet, konsthantverk och arkitektur - avdelning Ie cirkulationstal 1,7, Ih cirkulationstal 1,4 och Ic cirkulationstal 1,3. Under 2004 har vi gallrat mer än vi köpt in men beståndet ökar trots allt. Utlåningen ligger stilla så cirkulationstalet minskar. Designåret 2005 hoppas vi blir ett uppsving för avd I. Böckerna exponeras i samband med program och utställningar.

På vissa underavdelningar (exempel: Ikb) kommer det sällan några nya böcker, varför vi behåller de gamla – som dock nästan ingen lånar!

På hela avd I bör det gallras mer.

Avdelning J Arkeologi

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	107	23
Förvärv	4	1
Utrangering	23	3
Utlån	101	37
Utlån/volym	0,9	1,6
Andel av totalt bestånd	0,3 %	0,2 %
Andel av totalt utlån	0,1%	0,1 %

Referens: Fornminne i Skåne, Med arkeologen Sverige runt, Hällristningar i Sverige (1969!)

Länkar på hemsidan: Länsmuseet i Jönköping

Tidskrifter: Populär arkeologi

Kommentar:

Avdelningen är liten – det lilla som finns i magasin är ganska gammalt, men fullt användbart. Böckerna på barnavdelningen har alla varit i cirkulation ett flertal gånger, de är relativt nya och fräscha.

Avdelning K Historia

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	1196	170
Förvärv	121	9
Utrangering	151	20
Utlån	1649	319
Utlån/volym	1,4	1,9
Andel av totalt bestånd	3,3 %	1,4 %
Andel av totalt utlån	2,2%	0,7 %

Referens: Årtals- och epoklexikon samt numismatiska uppslagsverk

Länkar på hemsidan: -

CD-ROM i tornet: -

Tidskrifter: 2 på Vuxen, 0 på Barn & ungdom.

Magasin: I stort behov av översyn.

Kommentar: En smärre ökning av cirkulationstalet för vuxen från 1,3 till 1,4 lån per volym och för barn från 1,9 till 2,2 lån per volym. Avdelningen har en låg nyttjandegrad på vuxensidan eftersom bredden på beståndet är viktig. Vissa underavdelningar är dåligt representerade, till en del beror på att utbudet är litet. För att få ytterligare utrymme på den öppna hyllan måste en större översyn göras i magasinet.

Video- och kassettboksbeståndet har låga cirkulationstal.

Det kanske vore idé att samla dessa medier på ett särskilt ställe i biblioteket.

Vidare är det viktigt att de nya medierna företrädesvis böcker kunde skyltas bättre.

Inköpen bör ligga på en populärvetenskaplig nivå. Att hitta bra länkar att lägga ut på hemsidan är viktigt.

Avdelning L Genealogi

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	1223	60
Förvärv	103	7
Utrangering	137	5
Utlån	1706	46
Utlån/volym	1,4	0,8
Andel av totalt bestånd	3,4 %	0,5 %
Andel av totalt utlån	2,2 %	0,1 %

Referens: Statskalendern, Adels- och slätkalendrar, Den introducerade adelns ättartavlor samt Svenska män och kvinnor och Svenskt biografiskt lexikon

Länkar på hemsidan: Biography Resource Center.

I släktforskardatorn: Emigranten, Nationell arkiv databas, Svenska ortnamn, SBL- svenskt biografiskt lexikon, Sveriges befolkning 1890, 1970 och 1980, Sveriges Dödbok 1950-1999.

Tidskrifter: 2 på vuxen, 0 på Barn & ungdom

Magasin: Genomförde under 2002-2003 en större gallring i magasinet.

Kommentar, slutsatser: Biografierna för vuxna ligger kvar på 1,4 lån per vol. Däremot har cirkulationstalet för barn minskat från 1,4 till 0,8 lån per vol. Åtskilliga memoarer och biografier har kort livslängd och kan sedan bli stående på hyllan under lång tid. En kontinuerlig gallring behövs, framför allt när det gäller populära böcker som köps in i många exemplar. Avdelning Ld släktforskning och Ls biografiska samlingar har låg nyttjandegrad. Viktigt med möjlighet till bättre exponering av böckerna.

Avdelning M Etnologi & folklivsskildring

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	281	47
Förvärv	18	1
Utrangering	33	4
Utlån	314	63
Utlån/volym	1,1	1,3
Andel av totalt bestånd	0,8 %	0,4 %
Andel av totalt utlån	0,4 %	0,1 %

Referens: Något uppslagsverk, annars inte särskilt mycket böcker

Tidskrifter: Det finns inga tidskrifter på avd. M

Magasin: Väldigt få böcker i magasin

Kommentar: Utlåningen är 1,3/volym för vuxna och 1,0/volym för barn. Det lånas alltså inte ut särskilt mycket böcker på den här avdelningen.

Mest populära verkar fortfarande vara böcker om livets högtider (jul, påsk, bröllop osv.).

På avdelning M har utlåningen sjunkit något och cirkulationstalet är ganska lågt, det är möjligt att man kan exponera en del av böckerna lite oftare för att höja utlåningen och så kan man ju hoppas att någon skriver en kioskvältare i ämnet

Avdelning N Geografi

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	2070	150
Förvärv	210	4
Utrangering	276	23
Utlån	3297	141
Utlån/volym	1,6	0,9
Andel av totalt bestånd	5,8 %	1,2 %
Andel av totalt utlån	4,3 %	0,3 %

Referens: Världens länder

Länkar på hemsidan: Länder i fickformat

Tidskrifter: 6 stycken på vuxen

Magasin: för mycket , både i fjärrmagasin och öppet mag. Finns en hel del klassiker som man inte kan gallra, typ Hedin och Heyerdahl.

Kommentar:

Det råder brist på böcker om vissa länder, ex. Holland, Belgien, det kommer inte ut några böcker om dessa länder.

Vi köper också en hel del på engelska, framför allt då böcker om länder utanför Europa. Många drar sig för att låna litteratur på engelska så därför blir kanske cirkulationstalet på dessa väldigt lågt.

Avdelning N är väl också i viss mån säsongstyrt. Mest efterfrågan på sommarhalvåret.

Avdelning O Samhälls- & rättsvetenskap

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	1297	81
Förvärv	152	5
Utrangering	322	6
Utlån	1627	40
Utlån/volym	1,3	0,5
Andel av totalt bestånd	3,6 %	0,6 %
Andel av totalt utlån	2,1 %	0,1 %

Referens: Statskalendern, statistik, EU, juridik

Länkar på hemsidan: EU-upplysningen, Sverige.se, Samhällsguiden, Lagrummet, Svenska statistiknätet m fl.

CD-ROM för hemlån: Statistisk årsbok, Focus on Norden, Natur och Kulturs kunskapsdatabas droger

Tidskrifter: 25 på Vuxen, 0 på Barn & ungdom

Magasin: För mycket. Vi har sparat för många gamla upplagor och årsböcker, behöver rensas. Aktuella debattböcker är nästan aldrig värda att sparas i magasin.

Kommentar:

Ganska stort svinn på avd. O, stöldmärk böcker om ytterlighetspartier och andra extrema företeelser!

Cirkulationstalet uppvisar endast marginella förändringar.

Nödvärdigt att hålla aktuella upplagor vilket leder till många nyinköp trots låg utlåning i vissa fall. När det gäller vissa typer av aktuella uppgifter är Internet överlägset de tryckta källorna. Allteftersom datorvanan hos låntagarna ökar bör man försöka övergå till att hänvisa till den informationen. Det är en aspekt som man bör ha i åtanke vid inköp av nya böcker/upplagor. På grund av mycket studenter (?) står avdelning O också för en relativt stor andel av fjärrlånen.

På denna avd. bör omloppstiden/volym vara lägre än 10 år. Vi borde alltså köpa fler böcker och gallra fler böcker - ?

Avdelning P Teknik

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	1104	195
Förvärv	102	23
Utrangering	232	11
Utlån	2221	613
Utlån/volym	2,0	3,1
Andel av totalt bestånd	3,1 %	1,6 %
Andel av totalt utlån	2,9 %	1,4 %

Referens: Aktuella termlexikon, formelsamlingar och tabeller

Länkar på hemsidan/elektroniska resurser: Länksamlingen behöver kompletteras. CD-rom spel för barn finns till utlån liksom enstaka läromedel för vuxna, exempelvis körkortsboken.

Tidskrifter: 14 tidskrifter på vuxenavdelningen, varav 2 fås som gåva, 0 på barnavdelningen

Kommentar:

Cirkulationstalet har ökat marginellt för hela avdelningen trots att avdelningens andel av det totala beståndet i biblioteket minskat något sedan december 2002. Detta tyder på att de böcker vi köper in lånas ut.

Förstärkning: Flera avdelningar behöver förstärkas, främst gäller detta böcker inom ”hårdare” tekniska ämnen, exempelvis avdelning Pa (Teknisk fysik).

Magasinering och gallring: Böckerna på avdelning Pu ses över med jämna mellanrum eftersom databöcker fort blir föråldrade, dessa bör inte magasineras annat än i undantagsfall. Pu har också högst cirkulationstal på avdelningen. Detta bör ses över för att eventuellt köpa in fler böcker inom ämnet. Böcker om att ta körkort bör också vara så aktuella som möjligt. Aktuella upplagor av körkortsboken på invandrarspråk saknas, de äldre har gallrats, men ges inte ut av förlaget. Det är därför viktigt att även ha aktuella upplagor av den lättlästa varianten samt talboken.

Under slutet av år 2004 gjordes en större gallring på hela avdelningen. Det finns det en hel del böcker som ser gamla och slitna ut men som ändå lånas ut, ofta beroende på att nyare litteratur inom ämnet anpassad för låntagare utan avancerade förkunskaper inte går att köpa in. Referensavdelningen ses över vid inköp av nya böcker till avdelningen för att se till att lexikon med mera är uppdaterade och aktuella. Barnböcker på avdelning P bör inte magasineras annat än om innehållet kan förväntas vara aktuellt länge, t ex böcker om uppfinnare.

Allmänt kan sägas att det är trångt på vissa hyllor och svårt att exponera böcker, eftersom många böcker är i foliantstorlek.

Avdelning Q Ekonomi & näringsväsen

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	1774	209
Förvärv	199	14
Utrangering	535	35
Utlån	4859	725
Utlån/volym	2,7	3,5
Andel av totalt bestånd	4,9 %	1,7 %
Andel av totalt utlån	6,4 %	1,6 %

Referens: Några få av uppslagskaraktär, t.ex. hundraslexikon, vinlexikon, mm. Sparsamt!

Länkar på hemsidan: Företagarguiden

CD-ROM i tornet: Hundguiden

Tidskrifter: 15 stycken

Magasin

Äldre mat- handarbets- och husdjursböcker har endast i undantagsfall större bevarandevärde. Dock kan böcker om t.ex. äldre handarbetstekniker som inte efterfrågas så mycket sparas i öppet magasin.

Kommentar:

Q är en stor avdelning, som inrymmer många olika kategorier.

Det som lånas mest är husdjurs-, trädgårds-, heminrednings- och matböcker.

Avd Qa* och Qb* - ekonomi - är också väl utnyttjade. Här är det viktigt att hålla ett aktuellt bestånd, både av debattböcker i ekonomiska frågor, och av rena handböcker i tex. företagsekonomi.

Cirkulationstal på ca 3-4 är rimligt även på vuxenavdelningen.

Avdelning R Idrott lek & spel

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	511	212
Förvärv	40	19
Utrangering	96	26
Utlån	862	850
Utlån/volym	1,7	4,0
Andel av totalt bestånd	1,4 %	1,7 %
Andel av totalt utlån	1,1 %	1,9 %

Referens: Få och huvudsakligen gamla referensböcker

Länkar från hemsidan: 0

CD-ROM: 17 spel med signum uRd/DO

Tidskrifter: 7

Magasin: Ganska få titlar

Kommentar:

Inom vissa sportgrenar har det inte skrivits nya böcker sedan 1970-talet (ex. bordtennis).

Svårt att gallra när inget nyare finns.

Skyltningen borde vara bättre; stora tydliga skyltar och större, bättre orienteringskarta, där man kan se enskilda ämnens placering.

Idrottsbiografier (Rbz) kunde återvända från allmänna biografi-hyllan, där idrottsmännen/kvinnorna drunknar i mängden.

Fackvideo skulle kanske locka fler om det placerades på en avd för Fackvideo.

Förslag på idrottslänkar:

Riksidrottsförbundet (www.rf.se)

Smålands idrottsförbund (www.smalandsidrotten.f.se/)

Sportnätet Sverige (<http://sportnatet.se/sverige/>)

SAB-systemet ibland osmidigt; kanske möjligt att slå ihop vissa avdelningar vad gäller komma i form: Kost, motion, hälsa & idrott?

Avdelning S Militärväsen

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	93	8
Förvärv	5	0
Utrangering	26	1
Utlån	143	20
Utlån/volym	1,5	2,5
Andel av totalt bestånd	0,3 %	0,1 %
Andel av totalt utlån	0,2 %	0,0005 %

Referens: Sparsamt

Länkar på hemsidan:

CD-ROM i tornet:

Tidskrifter: Arménytt

Magasin:

Kommentar, slutsatser:

En liten avdelning som innehåller både krigs- och vapenhistoria, samt debattböcker i bl.a. fredsfrågor.

Cirkulationstalet har minskat sedan förra revideringen av medieplanen, något som beror på minskad utlåning i samband med något ökat bestånd. I och med att avdelningen är förhållandevis liten ger dock en även liten förändring i utlån och bestånd tämligen stort utslag. Cirkulationstalet är lägre än snittet på HB´s fackböcker (2,1) och målet är att höja det till åtminstone denna nivå genom att köpa in fler attraktiva böcker samt gallra det gamla.

Avdelning T Matematik

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	72	18
Förvärv	9	0
Utrangering	20	1
Utlån	231	59
Utlån/volym	3,2	3,3
Andel av totalt bestånd	0,2 %	0,1 %
Andel av totalt utlån	0,3 %	0,1 %

Referens: Några formelsamlingar

Länkar på hemsidan:

CD-ROM i tornet:

Tidskrifter:

Magasin: Sparsamt

Kommentar, slutsatser:

Avdelningen bör innehålla ett aktuellt bestånd av läroböcker i ämnet.

När det gäller matematikhistoria kan även äldre böcker vara av intresse.

Formelsamlingar och tabeller bör finnas både som referens och till utlån.

Ett cirkulationstal på ca 3 är rimligt.

Utlånen på denna avdelning har ökat, vilket har fått till följd att cirkulationstalet ökad sedan förra medieplanen.

Avdelning U Naturvetenskap

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	831	609
Förvärv	46	38
Utrangering	55	69
Utlån	769	1351
Utlån/volym	0,9	2,2
Andel av totalt bestånd	2,3 %	4,9 %
Andel av totalt utlån	1,0 %	3,1 %

Referens: Finns flera uppslagsverk om växter och djur

Tidskrifter: 3 på vuxen

Magasin: för mycket!

Kommentar:

Lånas relativt mycket på barnavdelningen. Avdelning U är en typisk avdelning för de lägre klasserna i skolan, man "forskar".

Hyfsat utlån på vuxensidan men en sådan avdelning där man kanske inte alltid lånar hem böckerna utan bläddrar i dem när man besöker biblioteket.

Avdelning V Medicin

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	908	93
Förvärv	110	11
Utrangering	310	10
Utlån	2461	139
Utlån/volym	2,7	1,5
Andel av totalt bestånd	2,5 %	0,7 %
Andel av totalt utlån	3,2 %	0,3 %

Referens: Medicinska uppslagsverk, handböcker

Länkar på hemsidan: FASS, MARS, PION, PubMed, Små och mindre kända handikappgrupper, Socialstyrelsen, SveMed+, Svensk MeSH.

Tidskrifter: 11 Vuxen, 1 Barn & ungdom.

Magasin: Kraftig gallring har skett under året.

Kommentar:

Avdelning V Medicin vuxen har fortsatt bra cirkulationstal och har ökat utlån i jämförelse med år 2002-2003. V Medicin barn har fortsatt lågt cirkulationstal, men utlån har ökat något under året. Utbudet av nya barnböcker inom ämnesområdet är mycket begränsat, vilket kan vara orsaken till det låga cirkulationstalet. Vuxenavdelningen har gallrats kraftigt under året och många nyförvärv av litteratur om "kost och hälsa" kan ha inverkat positivt på cirkulationstalet.

Underavdelning Vn visar kraftig ökning av utlån medan Ve visar kraftig minskning. VI har liksom tidigare år bästa utlåningsstatistik. En uppdatering av beståndet på Ve kan resultera i förbättrat cirkulationstal.

Ökad efterfrågan på medicinsk litteratur till omvårdnadslinjen och vårdprogrammen har under året medfört inköp av kurslitteratur som normalt ligger utanför vår inköspolicy.

Avdelning X Musikalier

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	524	136
Förvärv	30	4
Utrangering	30	8
Utlån	735	122
Utlån/volym	1,4	0,9
Andel av totalt bestånd	1,5 %	1,1 %
Andel av totalt utlån	1,0 %	0,3 %

Referens: Den svenska sångboken

Länkar på hemsidan:

CD-ROM i tornet: -

Tidskrifter: 0 på Vuxen, 0 på Barn & ungdom

Magasin: Ett halvt hyllplan.

Kommentar: Avdelningens nyttjandegrad har på vuxensidan minskat från 1,6 till 1,4 lån per volym och för barnavdelningens sida från 1,2 till 0,9 lån per volym.

Den största underavdelningen Xx, jazz, rock och populärmusik, har 18,3 % av beståndet och hela 36,7 % av utlåningen. Böcker som Vispop och Hits tillhör de mest efterfrågade. Här skulle man kunna ta reda på mer aktivt vad som efterfrågas och eventuellt hitta nya inköpskanaler. Många nothäften är tunna och svåra att hitta i hyllan. Möjligtvis skulle man behöva sätta dessa i tråg för att få en större överblick och förhoppningsvis låna ut mer. Avdelningen behöver en översyn. Att hitta bra länkar att lägga ut på hemsidan är viktigt.

Avdelning Y

2004	Vuxen	Barn
Bestånd öppen hylla	2167	31
Förvärv	281	3
Utrangering	74	1
Utlån	12231	197
Utlån/volym	5,6	6,4
Andel av totalt bestånd	6,0 %	0,2 %
Andel av totalt utlån	16,1 %	0,4 %

Referens:

Länkar på hemsidan:

CD-ROM i tornet:

Tidskrifter:

Magasin:

Kommentar:

Skivor

Höga cirkulationstal och i synnerhet för pop & rock och hiphop där cirkulationstalen i snitt är > 10 utlån/volym De höga cirkulationstalen beror på den kortare lånetiden (14 dagar). Klassisk musik samt jazz och blues har lägre cirkulationstal. Bland den klassiska musiken har samlingsskivorna de högre cirkulationstalen. Svinnet bland skivorna är ett problem. En genomgång av skivorna mot katalogen måste göras.

Video

Två elgitarrkurser är de mest utlånade, därefter är det pop & rock som är mest utlånat. Klassiskt tillhör även här de minst utlånade.

Medieplan för barnavdelningen på Värnamo stadsbibliotek

Omvärldsbeskrivning

Se medieplan för Värnamo bibliotek

Barnavdelningen på Värnamo stadsbibliotek

Det totala beståndet uppgår till 12 544 volymer.

På barnavdelningen består ca 81 % av skönlitteratur. Denna skönlitteratur står för 88% av utlåningen och cirkulationstalet har ökat något till 3,8.

Vad gäller fackavdelningarna ligger cirkulationstalet på 2,2.

Antalet utländska barnböcker har minskat något till 508 volymer. Trots det har även cirkulationstalet sjunkit marginellt till 0,5. De största underavdelningarna är uHe och uHm. Men där uHe har ett cirkulationstal på 1,3 har uHm endast 0,2. Oklart vad det beror på, eftersom ex-jugoslaver utgör en av de största invandrargrupperna i Värnamo.

CD-ROM-spel och filmer har fortsatt höga utlåningstal och köps in kontinuerligt. Cirkulationstalet för spelfilm är 34,3. VHS-formatet överges mer och mer till förmån för DVD, som har en längre livslängd.

Antal tidskrifter på barnavdelningen: ca 15 stycken

Målet är att uppnå ett cirkulationstal på 4, 0 vad gäller svensk skönlitteratur, 3, 0 på facklitteraturen samt 1,5 på utländska barnböcker.

Åtgärder:

Såväl CD-ROM som visor på CD har höga cirkulationstal och bör därför köpas in i högre grad.

Skylda med aktuell och nyutkommen litteratur genom boksnummer, boktips och temaveckor.

Informera modersmållärare och annan skolpersonal om de utländska barnböckerna. Försöka skylda tydligare med litteraturen och visa fram den på evenemang som t.ex. Modersmålets dag.

Genom att ansvaret för de olika ämnesområdena på fackavdelningen numera är utlagda på flera personer hoppas jag att inköpen av denna litteratur kommer att i än högre grad präglas av kvalitet och användarvänlighet.

Gallring

Gallring sker kontinuerligt, med viss tonvikt på sommarmånaderna. Målet är att fortlöpande se över beståndet av såväl fack- som skönlitteratur på barnavdelningen.

Medieplan för Bokbussen

Omvärldsbeskrivning.

Totalt bor det 7738 invånare inom bokbussens upptagningsområde, det innebär ungefär 25% av det totala befolkningstalet för kommunen.

Antalet invandrare beräknas till 110.

Bussen besöker nio förskolor, fyra skolor samt tre industrier.

Mediestatistik

2004	Vuxen skön	Vuxen fack	Barn skön	Barn fack	Totalt
Bestånd	3665	4777	4756	1209	14407
Förvärv	318	289	419	51	1077
Utrangering	638	263	623	37	1561
Utlån	8221	8098	18449	2835	37603
Utlån/volym	2,2	1,7	3,9	2,3	2,6

Högsta lån/volym på vuxenavdelningen: Y(3,2), Q(2,3), H(2,2)

Lägsta lån/volym på vuxenavdelningen: J(0,1), A(0,2), X(0,4)

Högsta lån/volym på barnavdelningen: E(9,6), Y(3,2), S(4,8)

Lägsta lån/volym på barnavdelningen: A(0,0), G(0,0), C(0,1), L(0,1)

Kommentar

Sedan förra medieplanen har bokbussen utökats med CD-rom spel, Video/DVD och egna kassetböcker/CD-böcker. De förstnämnda mediegrupperna har höga cirkulationstal 12,9 resp. 10,1 lån/vol. Vidare har vi börjat köpa in pocketböcker. För att öka tillgängligheten till tidskrifter, CD-romspel, Video/DVD och skivor har utlåningstiden anpassats till då bokbussen kommer nästa gång. Vi har även gjort en mindre genreindelning av kapitelböckerna för barn. Dessa åtgärder jämte en kontinuerlig översyn av medierna i bussen och i källaren har medfört ett ökat cirkulationstal från 2,3 till 2,6 lån/vol. Det höga cirkulationstalet för avdelningen uE (9,6) beror på utlån av pedagogiska CD-ROM spel.

Viktigt att vi tänker på exponering av olika medier i den nya bokbussen som kommer att levereras 2006.

Mål

- Att öka antalet besökare och lån på bokbussen.
- Att då det är ekonomiskt och tekniskt möjligt få tillgång till Internet för att kunna bli en informationscentral.

Principer och åtgärder

Vuxen

- Att köpa flera exemplar av efterfrågad skönlitteratur. Fler exemplar skaffas via bokhandeln.
- Facklitteraturen skall ligga på en populärvetenskaplig nivå.

Barn

- Att köpa flera exemplar av efterfrågad barnlitteratur.
- Beståndet och inköpen på vissa fackavdelningar kan begränsas och vid behov lånas från HB.
- Barnvisor på CD uppvisar ett högt cirkulationstal (6,7 utlån/volym), fler kommer att köpas.
- Mer CD-Rom och Video/DVD behöver köpas in.

Magasinering och gallring

- Målet är att kontinuerligt se över beståndet i bussen och magasinet.
- Viktigt att plocka bort dubletter när titlarna inte längre är så efterfrågade.

Tidskrifter: 33 Bokbussen har hög utlåning av tidskrifter, även senaste numret lånas ut.

Medieplan för Bors bibliotek

Omvärldsbeskrivning

Totalt bor det 1910 invånare inom filialens upptagningsområde, det är ungefär 6 % av det totala befolkningstalet för kommunen. Av dessa 1910 invånare bor 1355 i tätorten och 555 på landsbygden.

I området bor ca 30 invandrare.

Bor är ett eget rektorsområde, här finns låg- och mellanstadieskola och högstadium.

Biblioteket ligger i högstadieskolan och är också skolbibliotek.

Vi har två kommunala och ett privat dagis i Bor.

I Bor finns två äldreboenden.

Biblioteket ger service till och samarbetar med alla dessa institutioner.

Mediostatistik

2004	Vuxen skön	Vuxen fack	Barn skön	Barn fack	Totalt
Bestånd	2549	3367	4740	1065	11721
Förvärv	112	158	258	37	565
Utrangering	109	55	77	12	253
Utlån	1676	1253	8548	639	12116
Utlån/volym	0,7	0,4	1,8	0,6	1,0

Högsta lån/volym på vuxenavdelningen: M,H,P,Q,U,X

Lägsta lån/volym på vuxenavdelningen: A,F,E,G,J

Högsta lån/volym på barnavdelningen: H,Q,C

Lägsta lån/volym på barnavdelningen: E,A,F,J,V

Mål

Att öka antalet besökare och utlån på filialen

Principer och åtgärder

Vuxen

Satsa på en bättre exponering av böckerna i samband med att biblioteket får nya bokhyllor

Bättre och enklare skyltning när det gäller facklitteraturen

Fr.o.m. sept.-02 även utlån av cd-skivor

Ökad lyhörddhet för låntagarnas önskemål

Barn

Att köpa fler exemplar av verkligt efterfrågade titlar

Bättre exponering och fler genreindelningar vad gäller kapitelböcker för barn

Fr.o.m. sept.-02 utlåning av cd-skivor för barn

Eventuellt skapa en egen faktaavdelning för barnböcker

Magasinering och gallring

Försöka gallra lite oftare på alla avdelningar

Skaffa en bättre överblick över beståndet, totalt sett

Tidskrifter:

30 stycken. Biblioteket har låg utlåning av tidskrifter, vi lånar inte ut senaste numret.

Förändringarna är små vad gäller de flesta avdelningar, undantaget skönlitteratur för barn där det skett en rejäl ökning av utlånen. Cirkulationstalet är 1,0 vilket jag hoppades uppnå i samband med förra medieplanen. Man kan om man ser över tiden 2002-2004 se att skillnad mellan bestånd och utlån ökar till utlånenes fördel. Vad gäller ökning av utlån så var förhoppningen 10% dit når vi inte men vi ökar i alla fall under 2004. I övrigt så jobbar vi vidare efter de principer och åtgärder som bestämdes i förra medieplanen.

Medieplan för Bredaryds bibliotek

Omvärldsbeskrivning

Bredaryd har 2071 invånare, 1409 i tätorten och 662 på landsbygden. Det finns ca 150 invandrare.

På orten finns tre förskolor, tre fritidshem, en skola (F-6), ett äldreboende samt två sjukhem.

Till upptagningsområdet räknas även Lanna skola (F-5).

Mediostatistik

2004	Vuxen skön	Vuxen fack	Barn skön	Barn Fack	Totalt
Bestånd	2139	2205	4969	1449	10762
Förvärv	104	110	224	55	493
Utrangering	147	43	187	20	397
Utlån	3308	1763	8060	940	14071
Utlån/Volym	1,5	0,8	1,6	0,6	1,3

Skönlitteraturutlåningen består av 81% varav barn 70 och vuxen 30%.

Faktalitteratur lånas ungefär lika delar vuxen och barn.

Barnfakta är delat från vuxen för att skolbarnen lättare ska kunna hitta lämplig litteratur.

Mål

Att ha ett bokbestånd som överensstämmer med låntagarnas behov och önskemål!

Att kunna erbjuda program av olika slag, speciellt för barnen!

Att öka utlåning, användande av Lärcentra och Genline!

Att ha nöjda kunder!

Kommentar

Skönlitteratur lånas mest, en betydande ökning av Lyssnarböcker har skett.

Efterfrågas och lånas mer gör också Facklitteratur, det är av stor vikt att mycket av det senaste finns på filialen.

Avdelningarna N, P, Q och U är de mest utlånade, varför där ständigt bör förnyas.

Avd R utnyttjas mycket av barn, det är svårt att hitta böcker, för inköp, inom vissa typer av sport som motocross och orientering tex.

Trots hård gallring av speciellt Faktaböcker, märks mycket små förändringar i statistiken.

Litteratur från sällan utlånade signum kan med fördel lånas in från HB.

I år har Skönlitteraturen gallrats hårt.

Tidskrifter

10 stycken varav barn 2, ingen dagstidning i nuläget.

Referens

Fakta och referensbeståndet har gallrats hårt under hösten.

Skönlitteratur gallras mer kontinuerligt.

Åtgärder

Vara lyhörd för låntagarnas önskemål!

Åskådliggöra beståndet på bästa sätt!

Sätta bemötandet i centrum!

Vara så tillgänglig som möjligt med de resurser som finns!

Fortsätta den hårda gallringen på alla avdelningar!

Medieplan för Forsheda bibliotek

Omvärldsbeskrivning

Totalt bor det 1790 invånare i filialens upptagningsområde vilket motsvarar ungefär 5,5% av Värnamos totala befolkning. 284 personer bor på landsbygden och 1506 i tätorten.

Ca 270 invandrare finns i församlingen, den största delen invandrare har sitt ursprung i Finland och Vietnam.

Forsheda är ett eget rektorsområde, omfattar skolorna i Forsheda, Hånger och Kärda. Filialbiblioteket är beläget i högstadieskolan. Alla skolbarn i Forsheda äter skollunch på högstadieskolan.

Det finns två förskolor och två fritids.

Biblioteket besöker regelbundet klasserna på låg- och mellanstadiet. Förskolegrupperna kommer regelbundet upp till biblioteket och lånar.

Biblioteket samarbetar med BVC och deltar i föräldrautbildningen.

Det finns två äldreboenden som får bokdepositioner.

Mediestatistik

2004	Vuxen skön	Vuxen fack	Barn skön	Barn fack	Totalt
Bestånd	3792	4401	6277	1720	16190
Förvärv	201	155	287	38	681
Utrangering	71	26	109	2	208
Utlån	4007	2181	6939	1080	14207
Utlån/volym	1,1	0,5	1,1	0,6	0,9

Högsta lån/volym på vuxenavdelningen: H,L,K,S

Lägsta lån/volym på vuxenavdelningen: A,F,J,O,T

Högsta lån/volym på barnavdelningen: L,S,H,C,G,K,M,N,X

Lägsta lån/volym på barnavdelningen: A,F,O,V

Antalet tidskrifter som vi betalar för: 32

Antalet dagstidningar: 2 st.

Antalet utlån av tidskrifter under perioden: 174

Mål

Att vid årsskiftet 2005/2006 nå 1,0 utlån/volym och att öka utlåningen till 20000 vid årsskiftet 2006/2007.

Principer och åtgärder:

Vuxen

Att gallra mer, bättre skyltningsmöjligheter

Barn

Att öka genomströmningen av böcker, dvs., se till att låntagarna lämnar sina böcker i tid. I dag händer det att låntagare får köa på böckerna alltför länge beroende på att låntagarna slarvar med att återlämna böckerna i tid. Detta kan kanske åstadkommas genom tätare påminnelser.

Utlåningen av CD-skivor hoppas vi mycket på.

Medieplan för Rydaholms bibliotek

Omvärldsbeskrivning

Rydaholms församling, bestående av Rydaholm med omgivande landsbygd, har 2985 invånare, varav 1565 bor i tätorten. Det finns 340 invandrare.

På orten finns tre förskolor, ett fritidshem, en skola (F-7) samt två äldreboenden.

Mediestatistik

	Vuxen skön	Fack	Barn skön	Totalt
Bestånd	1900	1670	2777	6347
Förvärv	176	101	383	660
Utrangering	221	383	221	825
Utlån	3343	2051	6272	11666
Utlån/volymp	1,8	1,2	2,3	1,8

Skönlitteraturen utgör 82 % av den totala utlåningen på Rydaholms bibliotek.

(29 % vuxenskönen och 54 % barnskönen).

När det gäller det totala bestånden är 74% skönlitteratur (30 på vuxen och 44 på barn).

Rydaholm har blandat beståndet av vuxen- och barnfack, och har endast några få "bilderboksfakta" kvar på barnavdelningen.

Kommentar:

Ett minskat bestånd och ökad utlåning har gjort att vi ökat cirkulationstalet till 1,8.

Det är mest skönlitteratur som lånas på en filial – vi ska dock försöka ha ett vettigt bestånd även av fackböcker, främst i efterfrågande / populära ämnesområden.

Övrig facklitteratur kan lånas från HB.

Utlåningen på avdelning R – idrott spel och lek - är högt, samt även avdelning Q med ämnen som husdjur, trädgård och mat.

Under 2004 integrerades skolbiblioteket bokbestånd med folkbibliotekets, kvar på skolan finns endast ett mindre referensbibliotek.

I samband med denna omorganisation har skolans utnyttjande av folkbiblioteket ökat.

Tidskrifter

14 stycken samt två dagstidningar.

Referens

Har gallrats till ett koncentrerat bestånd av framför allt uppslagsverk och lexika.

Mål

Genom gallring och genomtänkt inköpsstrategi öka talet för utlån/volymp till 2-3.

Principer och åtgärder

Gallra

Skylta

Synliggöra

Medieplan för Vråens bibliotek

Omvärldsbeskrivning

Se Omvärldsbeskrivning för Värnamo stad.

Mediestatistik

	Vuxen skön	Fack	Barn skön	Totalt
Bestånd	4055	4725	4233	13013
Förvärv	137	226	217	580
Utrangering	184	163	126	473
Utlån	5959	3914	8498	18371
Utlån/volym	1,5	0,8	1,9	1,4

Tidskrifter: 14

Dagstidningar: 5

Skönlitteraturen är det som lånas mest – men trots det bör man ha ett aktuellt fackbestånd.

Av dessa är det husdjur, mat och trädgård som lånas mest.

Ett par tidningar på invandrarspråk finns. Vad gäller böcker på invandrarspråken lånas många depositioner, vilket ger mer variation än eget bestånd.

För närvarande byts böcker på 2 äldreboende och Vråens vårdcentral (3 väntrum).

Dessutom har Vråen 8 förskolor och 4 familjedaghem som lånar regelbundet.

Målsättning: att utöka lån/volym till 2-3.

Åtgärder : gallring, översyn av inköpen, bättre skyltning.

De små filialbiblioteken: Hånger, Kärda och Tännö

De tre minsta biblioteken har inte cirkulation i Book-It och vi kan därför inte få fram statistik på samma sätt som för övriga bibliotek. Vad vi kan göra är att räkna det totala beståndet (inkl. skolbibliotekens bestånd, eftersom de är samlokaliserade med filialerna) och jämföra det med utlåningen och med invånarantalet på orten (här medtages inte invånarna på landsbygden runt omkring).

Det ger följande tabeller:

2004 Hånger 371 inv	Totalt
Bestånd	7205
Förvärv	173
Utrangering	317
Utlån	2302
Utlån/volym	0,3
Utlån/invånare	6,2

2004 Kärda 330 inv	Totalt
Bestånd	2029
Förvärv	32
Utrangering	8
Utlån	600
Utlån/volym	0,3
Utlån/invånare	1,8

2004 Tännö 197 inv	Totalt
Bestånd	3468
Förvärv	129
Utrangering	16
Utlån	2916
Utlån/volym	0,8
Utlån/invånare	14,8

Som synes enorma skillnader i lån/invånare, men inte lika stora skillnader i utnyttjandet av bokbeståndet.

Kanske bör vi satsa på mindre bokbestånd, så användbara som möjligt, och därutöver många och stora depositioner från poolen – som då behöver förstärkas.

Kommentar, slutsatser:

Det finns anledning att gallra ordentligt på de små filialerna. Eftersom de också fungerar som skolbibliotek är det nödvändigt att ha fack- och skönlitteratur som är anpassad till skolans och barnens behov. Litteratur för vuxna måste väljas restriktivt och med stor omsorg, och poolen måste utnyttjas mer än det görs nu.

Kvalitets- och urvalskriterier

Biblioteket köper in böcker, tidskrifter och tidningar, talböcker och andra ljudböcker, musik på cd och kassetter, video, cd-rom och andra medier för utlåning till allmänheten eller för referensbruk. Utbudet på mediemarknaden är så stort att biblioteket absolut inte kan och skall köpa allt, utan ett urval måste göras. Biblioteken i Värnamo kommun skall ses som en helhet för vilken följande urvalskriterier skall gälla och i möjligaste mån tillämpas på alla olika medier:

Det som köps in skall vara av god kvalitet – litterärt, språkligt, pedagogiskt, musikaliskt eller på annat sätt. Särskild omsorg skall härvid ägnas inköp av medier för barn och ungdom. Biblioteket tar avstånd från alla medier som spekulerar i våld, fördomar och verklighetsförfalskning.

Det skall finnas ett representativt urval av skönlitteratur, svensk och översatt, äldre och nyare, enklare och mer avancerad. Facklitteraturen skall omfatta alla ämnesområden, såvitt möjligt både med grundläggande och mer avancerade verk. Vägledande vid urvalet skall vara innehållets saklighet och att kontroversiella frågor belyses från olika håll.

Bibliotekets lokalsamling skall vara så komplett som möjligt och medier skall därför anskaffas både för utlåning och som referensexemplar.

Biblioteket skall ha ett aktivt bokbestånd, som används så mycket som möjligt. Därför skall hänsyn tas till efterfrågan, och inköpsförslag från brukarna skall beaktas.

Tidskrifter kompletterar bokbeståndet, framförallt med aktuellt material. Dagstidningarna skall i möjligaste mån representera olika delar av Sverige och olika politiska riktningar. Biblioteket skall noga följa utvecklingen av elektroniska tidskrifter och annan digital information som kompletterar de äldre medierna.

Biblioteket skall ha ett bestånd av böcker, tidningar och andra medier på de invandrarspråk som talas i Värnamo kommun samt på de stora ”skolspråken”. Härutöver skall biblioteket samarbeta med andra bibliotek, i första hand länsbiblioteket och Internationella biblioteket.

Stadsbiblioteket skall ha det mest kompletta beståndet, medan filialerna kan profilera sig i enlighet med de intressen som är rådande på orten. Alla bibliotek skall dock ha ett bra urval av barnböcker 0-20 år och böcker för föräldrar. Vuxen- och barnpoolerna används för uppsökande verksamhet av alla slag samt för tillfälliga kompletteringar av de mindre filialernas bestånd, t.ex. med nytkomna böcker och medier.

Inköp - fjärrlån

Medier (i första hand tryckta medier) som biblioteket inte självt äger kan fjärrlånas enligt Riktlinjer för fjärrlån och dokumentleverans i Sverige utarbetade av BIBSAM och Statens kulturråd. (återfinns på www.kb.se)

Med Länsbibliotek Jönköping finns överenskommelser i form av Regional medieförsörjningsplan, en särskild Medieförsörjningsplan för invandrarlitteratur och Regional målsättning för talboks-försörjningen. (återfinns på www.f.lanbib.se)

Vid beställningar av fjärrlån skall i första hand alltid inköp övervägas, om boken finns på marknaden.

En rutinbeskrivning för arbetet med fjärrlån har utarbetats.

Värnamo bibliotek köper in kurslitteratur (=läromedel för grundläggande utbildning från grundskole- till universitetsnivå) om medierna anses kunna användas även av en intresserad allmänhet. Kurslitteratur kan fjärrlånas från andra folkbibliotek. Däremot kan grundläggande kurslitteratur i princip inte fjärrlånas från universitets- och högskolebibliotek. Gränsen mellan kurslitteratur och annan litteratur är ofta otydlig, och Värnamo bibliotek försöker ge sina låntagare så god service som möjligt även i detta sammanhang.

Principer för inköpskällor

Att bestämma vilka inköpskällor biblioteket skall anlita är en komplicerad fråga. Många olika hänsyn måste vägas in, och det är inte självklart vilka som skall väga tyngst. Här kommer ett antal kriterier som spelar roll i sammanhanget:

- att köpa böcker och andra medier där de är billigast
- att inköpsprocessen är så rationell som möjligt
- att böckerna är utrustade så att de håller för många lån
- att andra medier är förpackade på ett sätt som lämpar sig för utlåning
- snabb leverans
- att medierna är klara att låna ut när vi får dem (signum, etikett etc.)
- att vi får överblick över den totala utgivningen
- att vi kan bedöma innehåll och kvalitet (recensioner, påseendexemplar, andra sätt?)
- att motverka monopol
- att stödja den lokala bokhandeln
- att betalningen sker på ett sätt som passar våra rutiner

Säkert finns det ännu fler. Hittills har vi köpt den avgjort största delen av våra medier från Btj, vilket har uppfyllt många av ovanstående kriterier. Vi har supplerat med inköp från de lokala bokhandlarna och från vissa specialleverantörer (idrotts- och andra årsböcker, cd- och video), och på senare år har vi anlitat flera nätbokhandlare.

Följande **principer** kan sägas vara **grundläggande**:

Vi vill följa utgivningen av böcker och andra media så löpande som möjligt.

Vi vill köpa en stor del av våra media i samband med den löpande bevakningen – men inte riktigt så stor del som hittills; vi vill ha mer utrymme för inköp enligt låntagarnas önskemål.

Vi vill att inköps- och lokaliseringsarbetet skall vara så enkelt och rationellt som möjligt.

Det är en fördel att kunna se (helst alla) beställda medier i katalogen.

Vi vill ha lägsta möjliga priser.

Vi vill kunna köpa in medier snabbt vid akuta behov.

Det är bra att ha tillgång till lagerkataloger av olika slag när man skall göra kompletteringar.

Ovanstående talar för att vi fortsätter att göra en stor del av inköpen hos Btj. Eftersom vi får bonus, så är det klart prisvärt när man ser till hela processen.

Huvudregel: Vi följer medieutgivningen genom sambindningen och gör större delen av inköpen hos Btj. Böcker och andra medier som vi vill ha snabbt därför att de är aktuella och efterfrågan är stor köper vi i första hand hos lokal bokhandel och i andra hand hos nätbokhandel (gäller det cd, video eller andra medier blir det andra leverantörer).

Denna huvudregel är dock inte tvingande, utrymme finns för lokala variationer så länge de grundläggande principerna följs.

Med ämnesansvaret blir det än mer nödvändigt att kunna se beställda titlar i katalogen. Vi måste lära oss att lägga in i KIF allt vad vi beställer på olika håll. Ett viktigt kvalitetsmål!

Riktlinjer för placering av böcker i Magasin – Öppet magasin

Filialerna skall i princip inte ha egna magasin. Böcker som det av någon anledning är önskvärt att magasinera kan skickas och omlokaliseras till HB:s magasin.

Till Magasin

lokaliseras böcker som inte längre platsar i öppen hylla, men som vi ändå vill ha kvar. Det bör i första hand gälla böcker som inte går att köpa längre. Några exempel:

- Böcker som är slitna och fula, men som fortfarande läses och efterfrågas (Ulf Lundell, Alice Lyttkens, James Clavell, fackböcker i speciella ämnen som knyppling eller maffia).
- Böcker som lånas mycket sällan, men som vi vill ha kvar (klassiker som Zola, Turgenjev, Ibsen, böcker som kan få en renässans, typiskt exempel: Forsythe-sagan). Här kan också räknas in böcker som ”representerar bibliotekets historia”, t.ex. en del böcker som vi redan har i magasin från gamla ABF-bibliotek, IOGT-bibliotek och församlingsbibliotek.
- Böcker som det finns ett lokalt intresse för och som vi tror att det kan vara svårt att fjärrlåna (Harry Sjöman och liknande).

Till Öppet magasin

lokaliseras böcker som ser snygga ut!

Här gäller det böcker som inte längre lånas så ofta, men som vi ändå tror att låntagarna kan vara roade av att kunna hitta i öppna hyllor. Exempel:

- Nyare klassiker som Lo-Johansson, Siwertz, Böll, Sandemose.
- Lite mindre aktuell facklitteratur som dock fortfarande har ett läsvärde, bl.a. på avd C, K, L, M.
- Bildverk (om natur, konst, länder) och andra vackra böcker som inte är så aktuella längre.
- Böcker som, utan att tillhöra Hembygdssamligen, kan vara av intresse för släkt- och lokalforskarna.

I Öppet magasin har vi (hittills) endast böcker på svenska. Böcker på skolspråk och invandrarspråk är antingen aktuella (öppen hylla) eller bevaransvärda (Magasin). Är de ingetdera skall de gallras!

Magasinera inte

- äldre upplagor av fackböcker som förväntas innehålla inaktuella uppgifter. (Undantag finns: några äldre årgångar av Sveriges Rikes Lag att använda i undervisning o.likn.).
- debattböcker som tiden har gått ifrån – om inte författaren i övrigt har ett bestående värde.
- underhållningslitteratur av mindre kända eller helt bortglömda författare – det är väldigt sällan som sådana böcker får en renässans!

Allmän regel:

Om en bok är mogen för att tas bort ur öppna hyllan, så är förstahandsalternativet gallring! Magasinera endast om det finns skäl enligt ovan.

Egentligen borde man aldrig behöva gallra i magasinet, om man har magasinerat rätt.

Erfarenheten visar dock att det kan behövas med några års mellanrum. I Öppna magasinet får man gallra när platsbrist uppstår. En del får då gå till Mag., och en hel del kan troligen gallras bort.

Gallring av bokbeståndet

Gallring skall ses som en integrerad del i medieplaneringen, och har lika stor betydelse som inköpen för att skapa ett attraktivt, aktuellt samt aktivt bokbestånd.

Gallring skall ske regelbundet och enligt uppgjord plan för översyn.

Eftersom Värnamo är ett kommunbibliotek har vi inte samma krav på oss att bevara böcker som t.ex. ett länsbibliotek har.

Det vi saknar, eller har gallrat bort, kan fjärlånas via Jönköping.

Lokalsamlingen skall dock bevaras, och bli så komplett som möjligt.

Filialerna har inte heller samma krav som huvudbiblioteket att spara, och bör i princip inte ha ett eget magasin.

Gallringskriterier:

Föråldrat eller missvisande innehåll.

Ny bok/upplaga, eller aktuellare material i annan form, finns i ämnet.

Trivial och ej av intresse.

Tråkig eller oattraktiv.

Sliten, eller trasig.

Lite utlånad/ej utlånad på länge.

Dubletter.

Till hjälp för att gallra:

Ämneskunskap – är denna bok bra, finns annat, bättre, nyare, i ämnet?

Yrkesprofession – erfarenhet, vana att bedöma och kategorisera litteratur.

Statistik – vilka böcker lånas sällan ut/har inte varit utlånade på länge.

Grundläggande principer för ämnesansvar

En medieplan för varje ämne och för varje filial!

Var och en som har ämnesansvar eller ansvar för mediebeståndet på en filial (i fortsättningen används ordet avdelning för både ämne och filial) skall göra en liten egen medieplan. Den skall innehålla:

Uppgifter om befolkningsunderlag: antal personer, åldersfördelning, invandrare (från vilka språkområden?), samhälls- och näringsliv på orten: skolor, institutioner, företag. Detta kallas omvärldsbeskrivning.

Detta underlag behöver naturligtvis bara göras i en upplaga för Värnamo tätort.

Avdelningens tillstånd idag: mediernas antal, ålder, utnyttjandegrad, lånestatistik.

Särskilda syften med avdelningen: prioritering av viss målgrupp t ex?

Avdelningens förhållande till det övriga biblioteket.

Kvalitets- och urvalskriterier, inköpskällor, gallring etc.: här hänvisas till våra centrala riktlinjer. De skall då tillämpas på resp. avdelning.

Långsiktig plan för avdelningen: behöver växa?, behöver minskas?, höga aktualitetskrav?, förväntad utveckling av litteraturen/medierna på området m.m.

Konkret plan för vad som skall göras det närmaste året.

Årlig uppföljning!

Medieplan för elektroniska medier

I biblioteken finns många medier i andra former än tryckt text. Det här är en komplettering till medieplanen avseende dessa medier. Det som i första hand avses här är medier som distribueras över Internet, databaser på cd-rom och medier som med hjälp av ny teknik för utlåningen kräver andra överväganden än tryckta böcker exempelvis e-böcker. Biblioteket prenumererar på ett antal elektroniska databaser och tillhandahåller dessutom ett antal cd-rom för underhållning och utbildning såväl till utlån som referens. Vidare finns Daisy-tekniken, DVD ersätter VHS, kassettböcker ersätts av CD-böcker och så vidare. Biblioteket överväger även att börja med utlån av E-böcker.

Ett antal kriterier bör övervägas vid inköp av dessa medier:

- Om mediet är tänkt för utlån måste utlåningsrättigheter finnas. Nätverkslicens är att föredra för databaser eftersom detta ökar möjligheten att ansluta flera datorer i biblioteken och så småningom även tillåta låntagarna åtkomst hemifrån.
- För att minska kostnaderna bör biblioteket i möjligaste mån jämföra priser hos olika leverantörer. Biblioteket bör även delta i nationella och regionala upphandlingar av nya medier t ex KULDA-projektet.
- Inköps- och lokaliseringsarbetet bör vara så enkelt och tidsbesparande som möjligt. Medier som levereras för utlån bör vara utrustade så att de håller för många lån utan att fördenskull ge avkall på användbarheten och ett tilltalande yttre. Exempelvis praktiska boxar för cd-böcker. Det bör vara lätt att förnya elektroniska prenumerationer.
- Innehåll och kvalitet ska vara lätt att bedöma. Exempelvis databasens omfattning i förhållande till tryckta motsvarigheter, målgrupp eller upphovsman.
- Hur snabbt blir mediet föråldrat? Uppdateras till exempel informationen i databasen regelbundet, i så fall till vilken kostnad?
- Tekniska krav för att kunna använda mediet bör klart framgå. Exempelvis datorns kapacitet eller extra program som behövs för att tillgodogöra sig innehållet.
- Möjligheten att ersätta *delar* av det skadade materialet t ex en av tre skadade cd-skivor i en ljudbok.
- Biblioteket bör stödja olika inköpskällor
- Snabb leverans
- Betalning bör ske på ett sätt som passar bibliotekets rutiner.
- Låntagarnas önskemål.